

25. savjetovanje Hrvatskog društva ekonomista
Ekonomska politika Hrvatske u 2018. godini
08.-10. studeni 2017., Opatija

Potruga za optimalnim i efikasnim javnim financijama u Hrvatskoj: od reformi do zaduživanja

Hrvoje Šimović
 Ekonomski fakultet Zagreb

Ovaj rad sufinancirala je Hrvatska zaklada za znanost projektom „Održivost javnih financija na putu u monetarnu uniju“ IP-2016-06-4609.

Sadržaj

1. Javni prihodi

- Veličina i struktura
- Porezno opterećenje
- Porezni rashodi

2. Javni rashodi

- Veličina i struktura
- Funkcijska klasifikacija rashoda
- Primarni saldo i izdaci za kamate

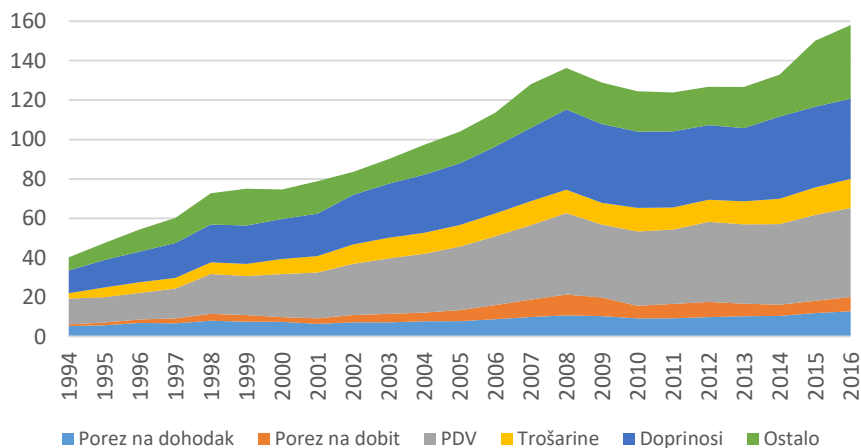
3. Financiranje države zaduživanjem

- Razvoj javnog duga
- Rizik zemlje
- Izazovi (re)financiranja

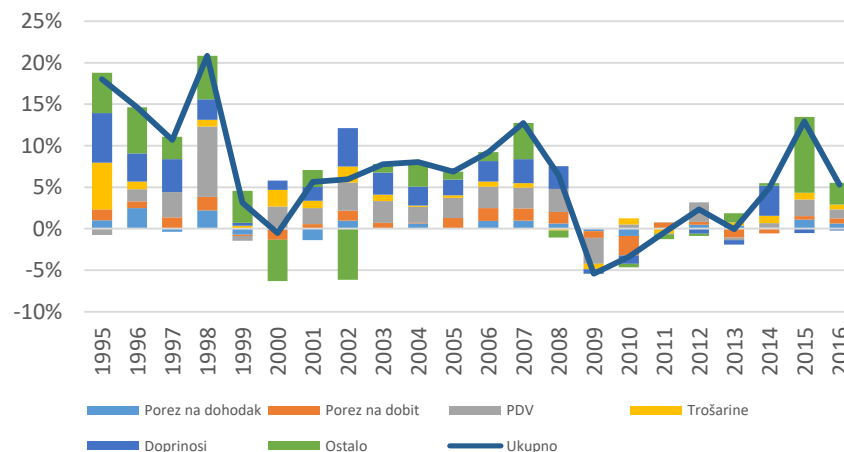
4. Umjesto zaključka

Veličina i struktura javnih prihoda

Javni prihodi, 1994-2016

Doprinos rastu

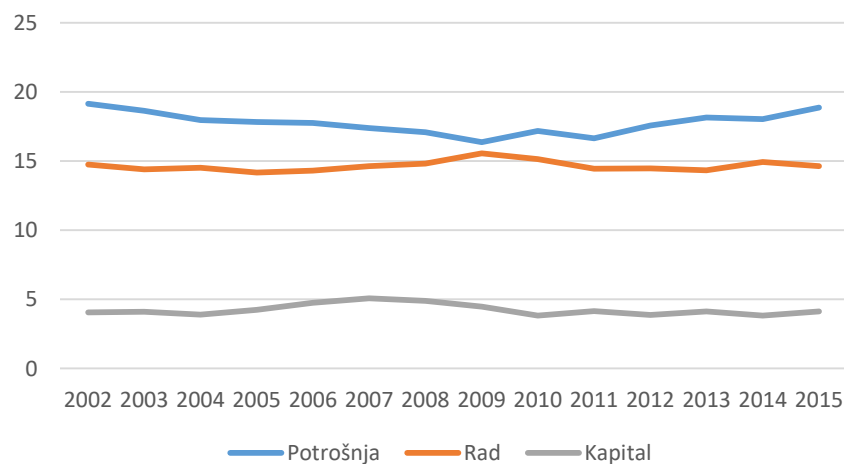

Struktura (% uk. prihoda)	1995	2000	2005	2010	2015	2016
Porez na dohodak	12,1	10,0	7,5	7,4	7,9	8,1
Porez na dobit	3,0	3,2	5,4	5,1	4,2	4,5
PDV	27,0*	29,2	31,0	30,3	29,0	28,6
Trošarine	10,5	10,3	10,5	9,6	9,3	9,3
Doprinosi	29,3	27,2	30,1	31,1	27,3	25,7
Ostalo	18,2	20,1	15,5	16,5	22,3	23,7
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

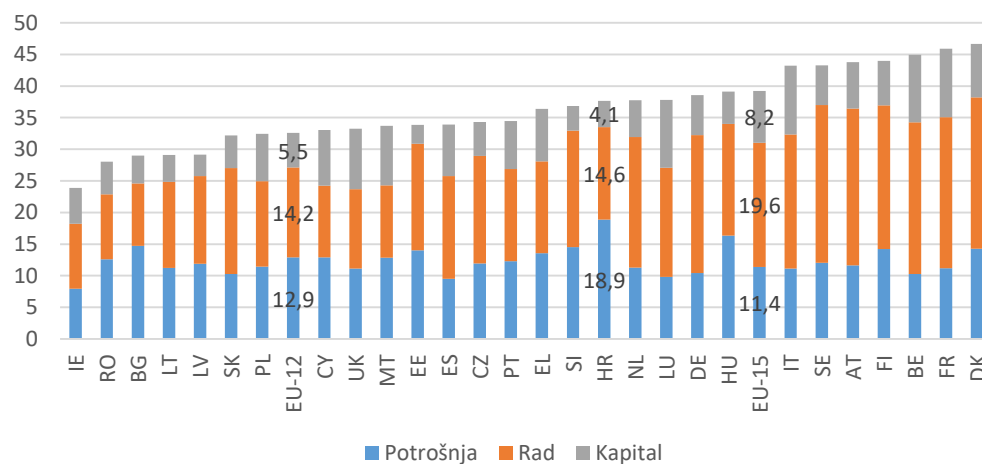
Porezno opterećenje (1)

Udio u BDP-u	1995	2000	2005	2010	2015	2016
Porez na dohodak	4,9	4,2	2,9	2,8	3,6	3,7
Porez na dobit	1,2	1,3	2,1	2,0	1,9	2,1
PDV	10,9*	12,1	11,9	11,5	13,0	13,1
Trošarine	4,2	4,3	4,0	3,6	4,1	4,3
Doprinosi	11,9	11,3	11,6	11,8	12,2	11,8
Ostalo	7,4	8,3	6,0	6,2	10,0	10,8
Ukupno	40,5	41,4	38,5	37,9	44,7	45,8

Porezna struktura prema ekonomskom funkcijama u Hrvatskoj (% BDP-a)

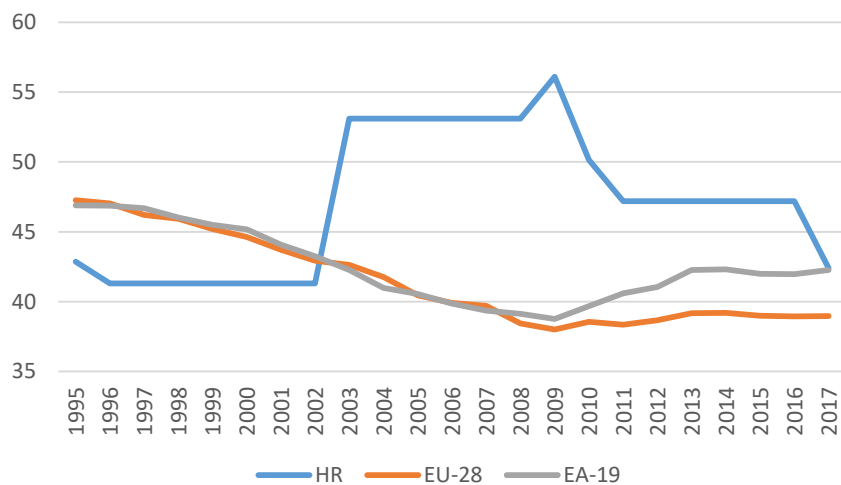
Porezna struktura prema ekonomskim funkcijama u 2015. godini (% BDP-a)

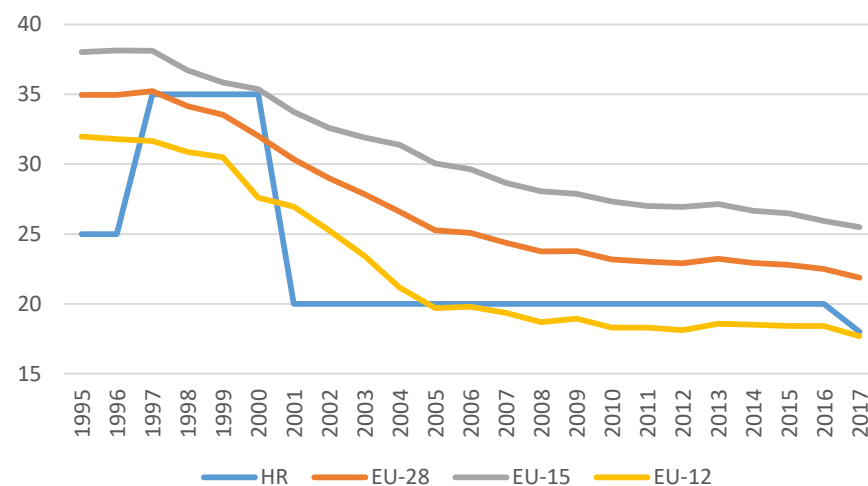
Izvor: obrada prema European Commission (2017).

Porezno opterećenje (2)

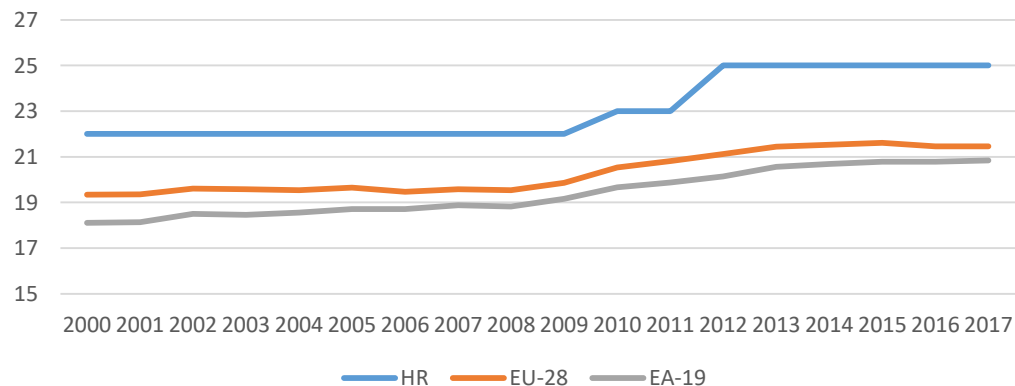
Gornje porezno opterećenje dohotka

Stope poreza na dobit

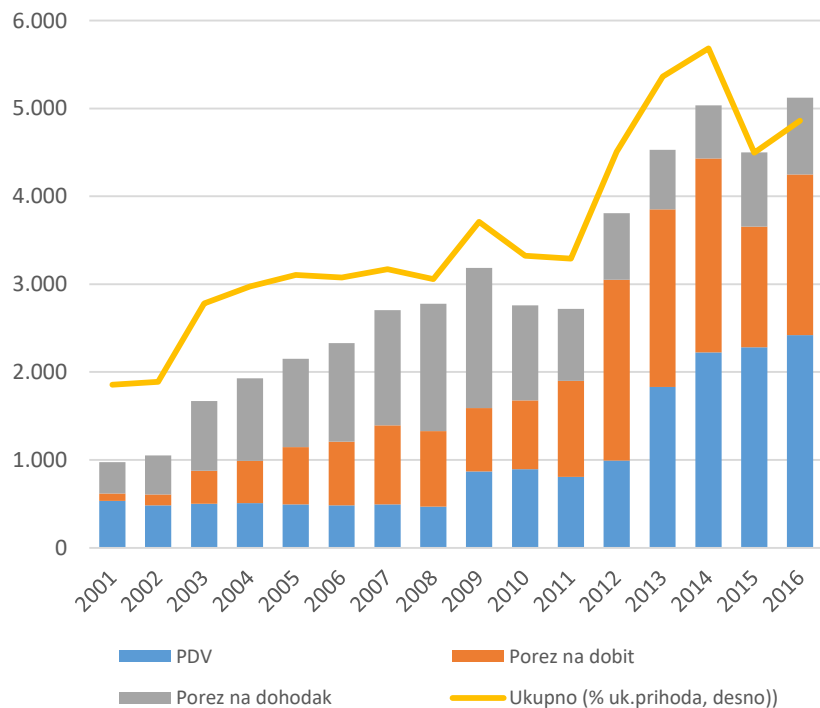
Opća stopa PDV-a

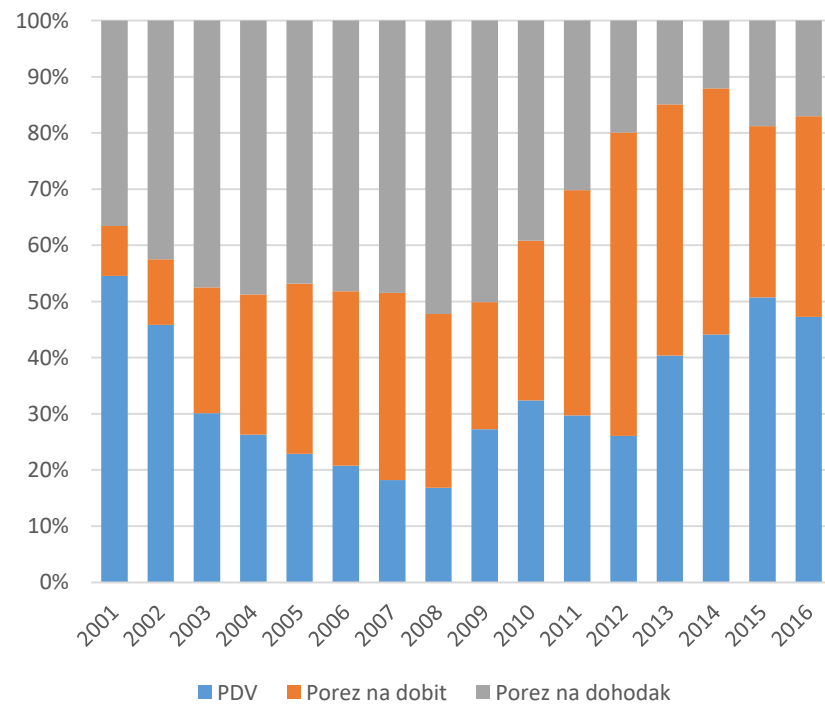
Izvor: obrada prema European Commission (2017).

Porezni rashodi u Hrvatskoj

u mil. kn i % uk. prihoda

Struktura

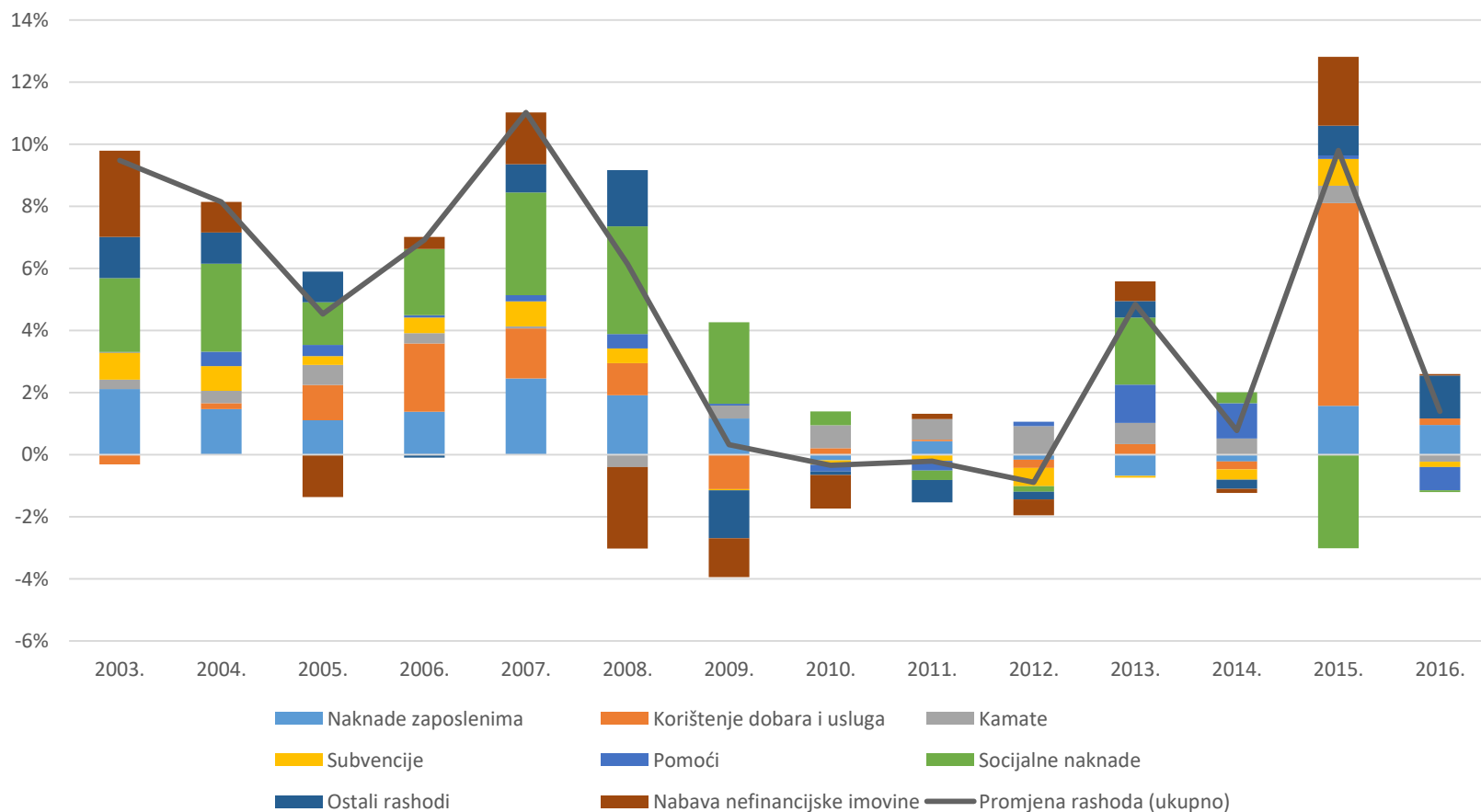

Veličina i struktura javnih rashoda

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ukupni rashodi i neto posudbe (mlrd. kn)	38,6	48,1	54,8	61,7	72,1	78,1	82,3	81,4
Ukupni rashodi i neto posudbe (% BDP)	44,1	48,9	51,1	50,2	52,4	55,2	54,0	50,0
Ukupni rashodi	43,8	48,7	50,6	49,7	51,5	54,1	53,1	49,2
1. Tekući Rashodi	40,7	44,1	43,8	43,6	44,6	47,0	48,0	45,5
2. Kapitalni rashodi	3,1	4,6	6,9	6,3	5,9	7,1	5,2	3,7
3. Posudbe umanjene za otplate	0,4	0,3	0,5	0,5	0,9	1,1	0,8	0,8

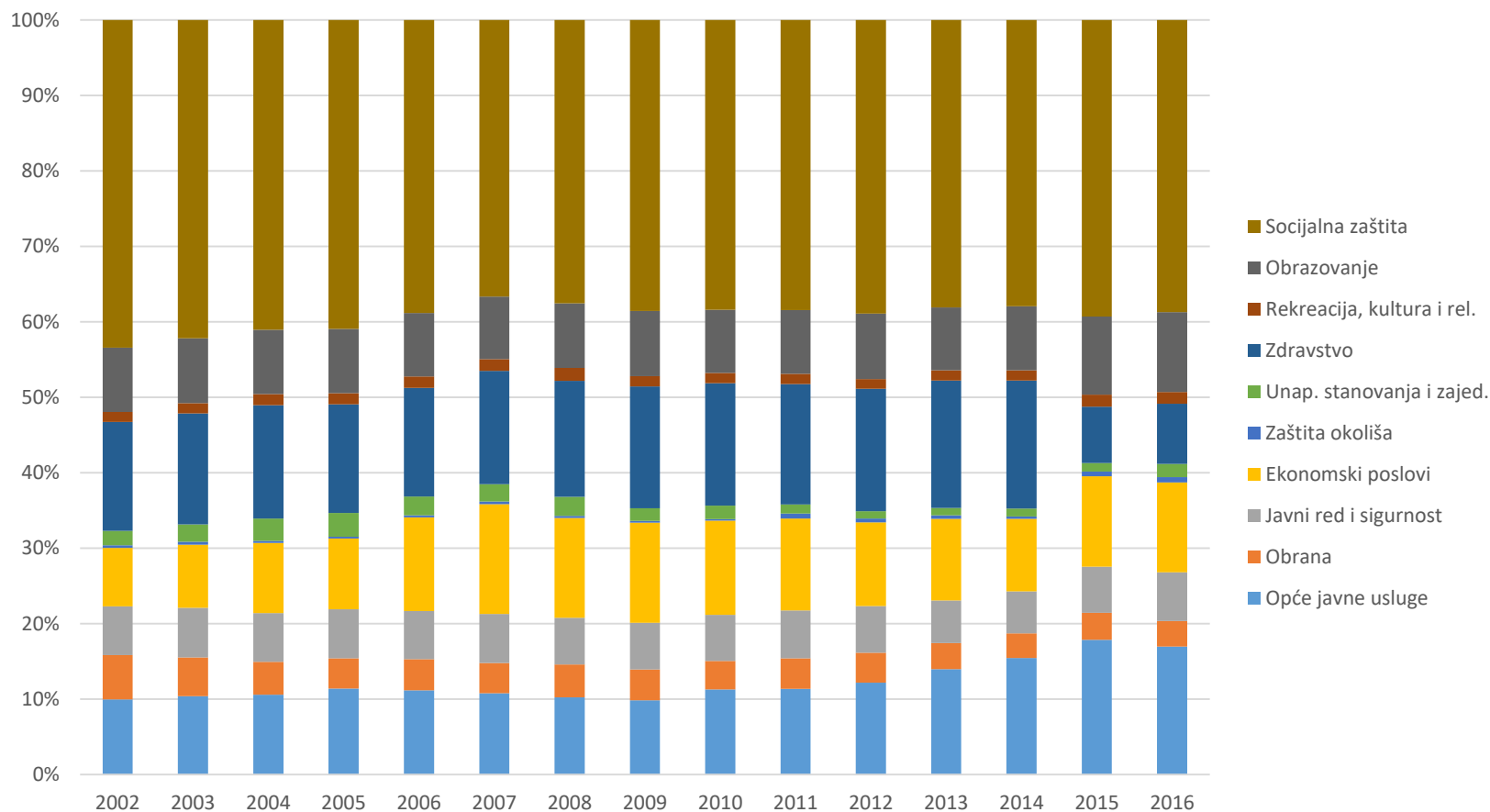
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Naknade zaposlenima	10,5	10,4	10,2	9,9	9,6	9,7	9,7	10,6	10,7	10,7	10,7	10,5	10,4	10,9	11,0
Korištenje dobara i usluga	4,6	4,1	3,9	4,0	4,5	4,7	4,8	4,5	4,7	4,6	4,5	4,7	4,6	7,3	7,2
Kamate	1,8	1,7	1,8	1,9	1,9	1,7	1,4	1,7	2,0	2,3	2,7	3,0	3,2	3,4	3,2
Subvencije	2,0	2,1	2,3	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,3	2,1	2,0	1,9	2,2	2,1
Pomoći	0,3	0,2	0,4	0,5	0,5	0,5	0,7	0,7	0,6	0,5	0,6	1,1	1,6	1,6	1,2
Socijalne naknade	17,1	16,5	16,4	15,7	15,2	15,1	15,3	17,2	17,5	17,2	17,2	18,2	18,4	16,7	16,2
Ostali rashodi	2,3	2,6	2,8	3,0	2,7	2,8	3,3	2,8	2,8	2,4	2,3	2,5	2,4	2,8	3,4
Nabava nefinancijske imovine	3,7	4,5	4,5	3,7	3,5	3,8	2,6	2,2	1,7	1,8	1,6	1,8	1,8	2,7	2,6
Ukupno (% BDP)	42,2	42,0	42,1	40,9	40,1	40,7	40,0	42,2	42,4	41,7	41,6	43,8	44,3	47,6	46,9
Ukupno (mlrd. HRK)	89,2	97,7	105,6	110,4	118,1	131,1	139,1	139,6	139,1	138,8	137,6	144,3	145,4	159,6	161,9

Kretanje javnih rashoda (doprinos rastu)

Izvor: izračun autora prema podacima Ministarstva financija.

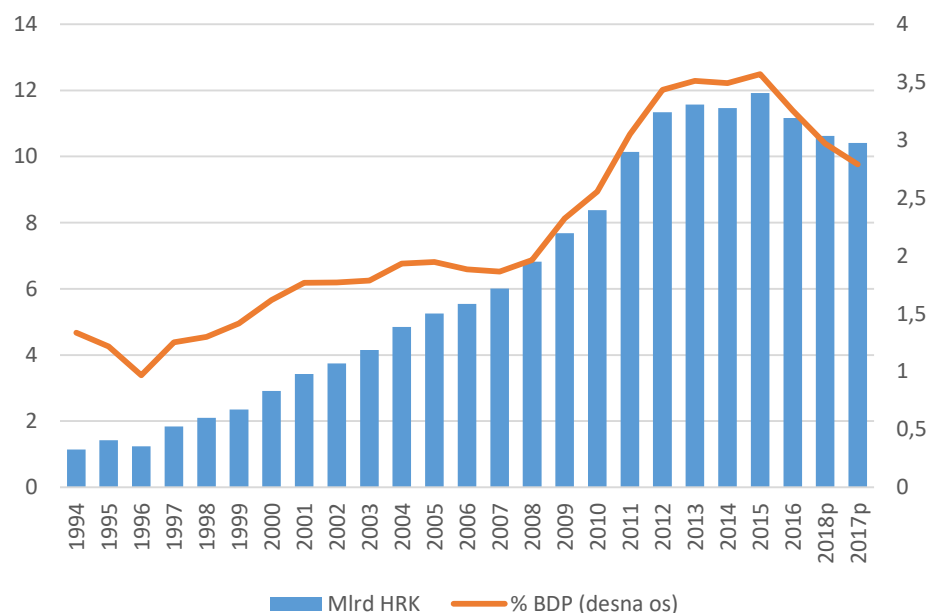
Funkcijska klasifikacija (državni proračun)

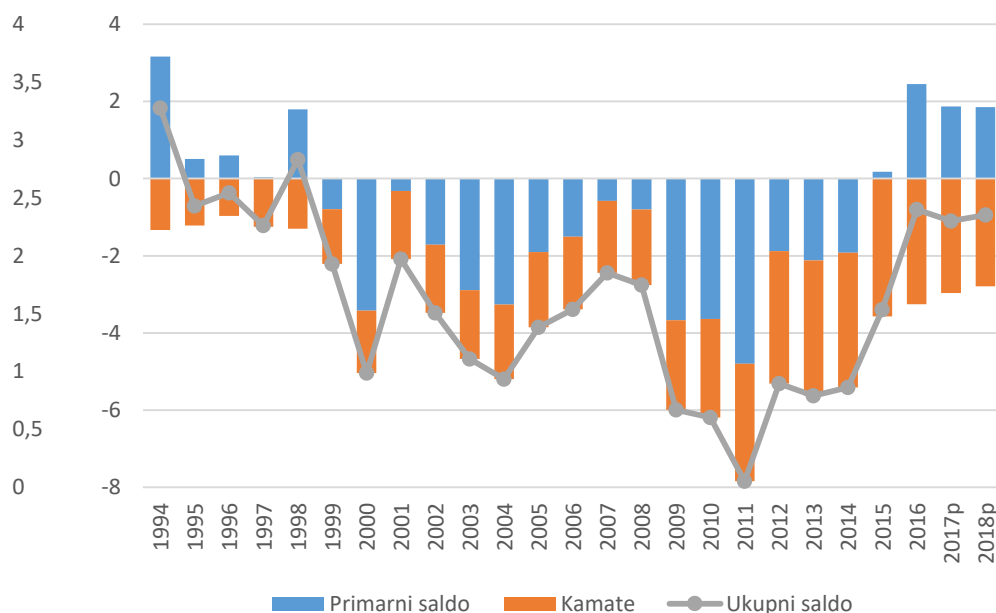
Izvor: Ministarstvo financija

Primarni saldo i izdaci za kamate

Izdaci za kamate (u mlrd. kuna i % BDP-a)

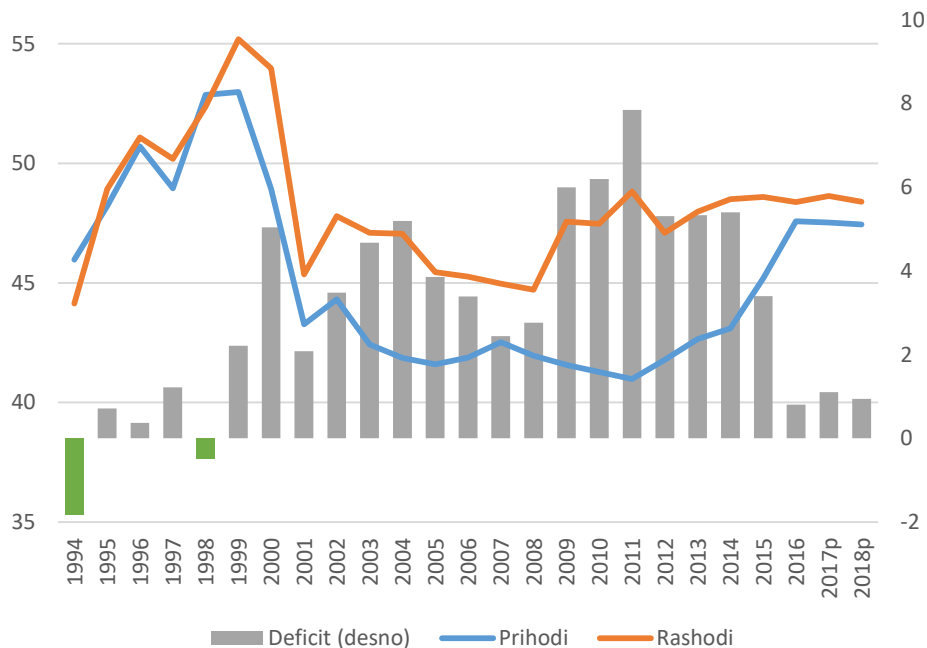

Primarni saldo i izdaci za kamate (% BDP)

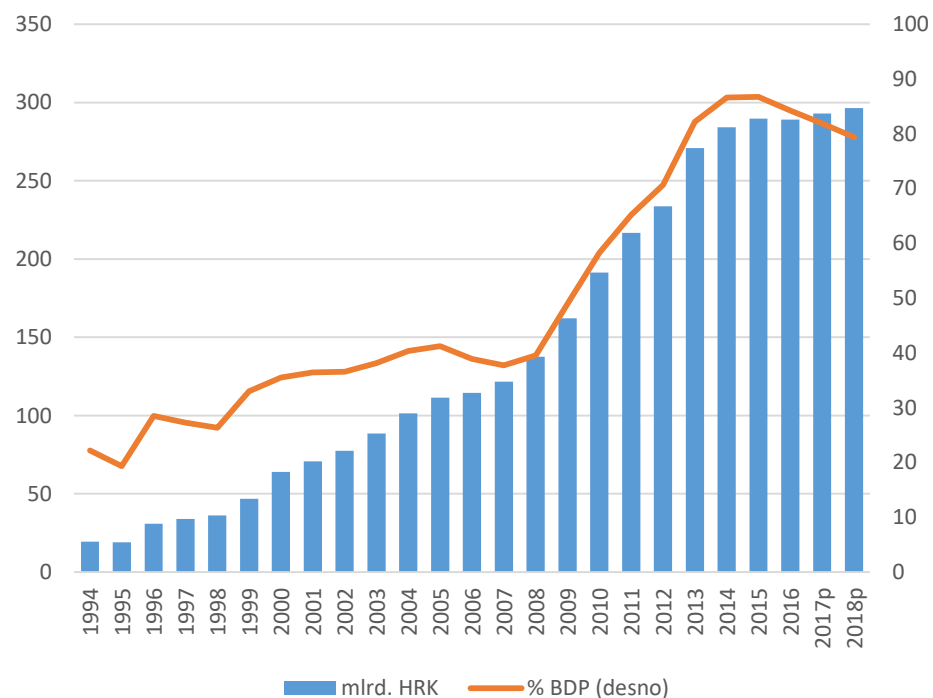

Generiranje proračunskih deficita i razvoj javnog duga

Prihodi, rashodi i deficit proračuna opće države
(% BDP-a)

Javni dug

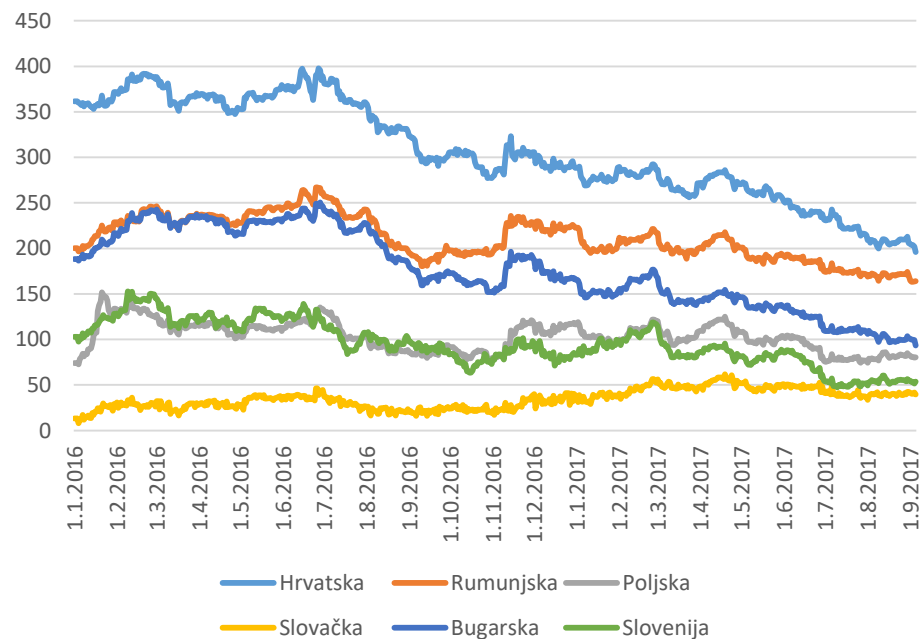

Dugoročna ocjena Hrvatske i očekivanja za dug u inozemnoj valuti

Godina	Moody's	Standard & Poors	Fitch Ratings
1997.	Baa3	BBB-/stab.	BBB-
1998.	Baa3	BBB-/stab.	BBB-
1999.	Baa3/neg.	BBB-/neg.	BB+
2000.	Baa3/neg.	BBB-/neg.	BB+/stab.
2001.	Baa3/neg.	BBB-/stab.	BBB-/stab.
2002.	Baa3/stab.	BBB-/stab.	BBB-/stab.
2003.	Baa3/stab.	BBB-/stab.	BBB-/pos.
2004.	Baa3/stab.	BBB/stab.	BBB-/pos.
2005.	Baa3/stab.	BBB/stab.	BBB-/stab.
2006.	Baa3/stab.	BBB/stab.	BBB-/stab.
2007.	Baa3/poz.	BBB/stab.	BBB-/stab.
2008.	Baa3/stab.	BBB/neg.	BBB-/stab.
2009.	Baa3/stab.	BBB/neg.	BBB-/neg.
2010.	Baa3/stab.	BBB-/neg.	BBB-/neg.
2011.	Baa3/stab.	BBB-/neg.	BBB-/neg.
2012.	Baa3/neg.	BB+/stab.	BBB-/neg.
2013.	Ba1/stab.	BB+/neg.	BB+/stab.
2014.	Ba1/neg.	BB/stab.	BB/stab.
2015.	Ba1/neg.	BB/neg.	BB/neg.
2016.	Ba2/neg.	BB/stab.	BB/neg.
2017.	Ba2/stab.	BB/pos. (22.09.2017)	BB/stab.

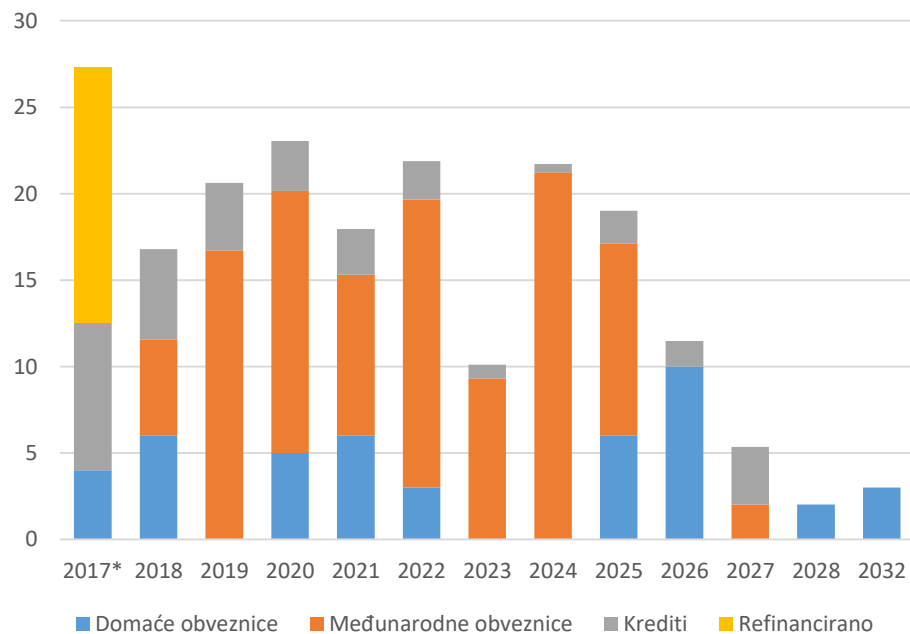
Izazovi (re)financiranja duga

Razlika prinosa (spread) državnih obveznica (u baznim bodovima)

Izvor: obrada autora prema Bloomberg.

Dospijeće dugoročnog duga (stanje rujan 2017., mlrd. HRK)

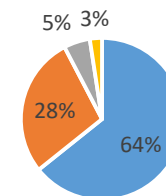

Napomena: * Do rujna 2017. isplaćene su dvije obveznice, domaća od 5,5 mlrd. kuna i međunarodna od 1,5 mlrd. USD.

Izvor: obrada autora prema Ministarstvo financija

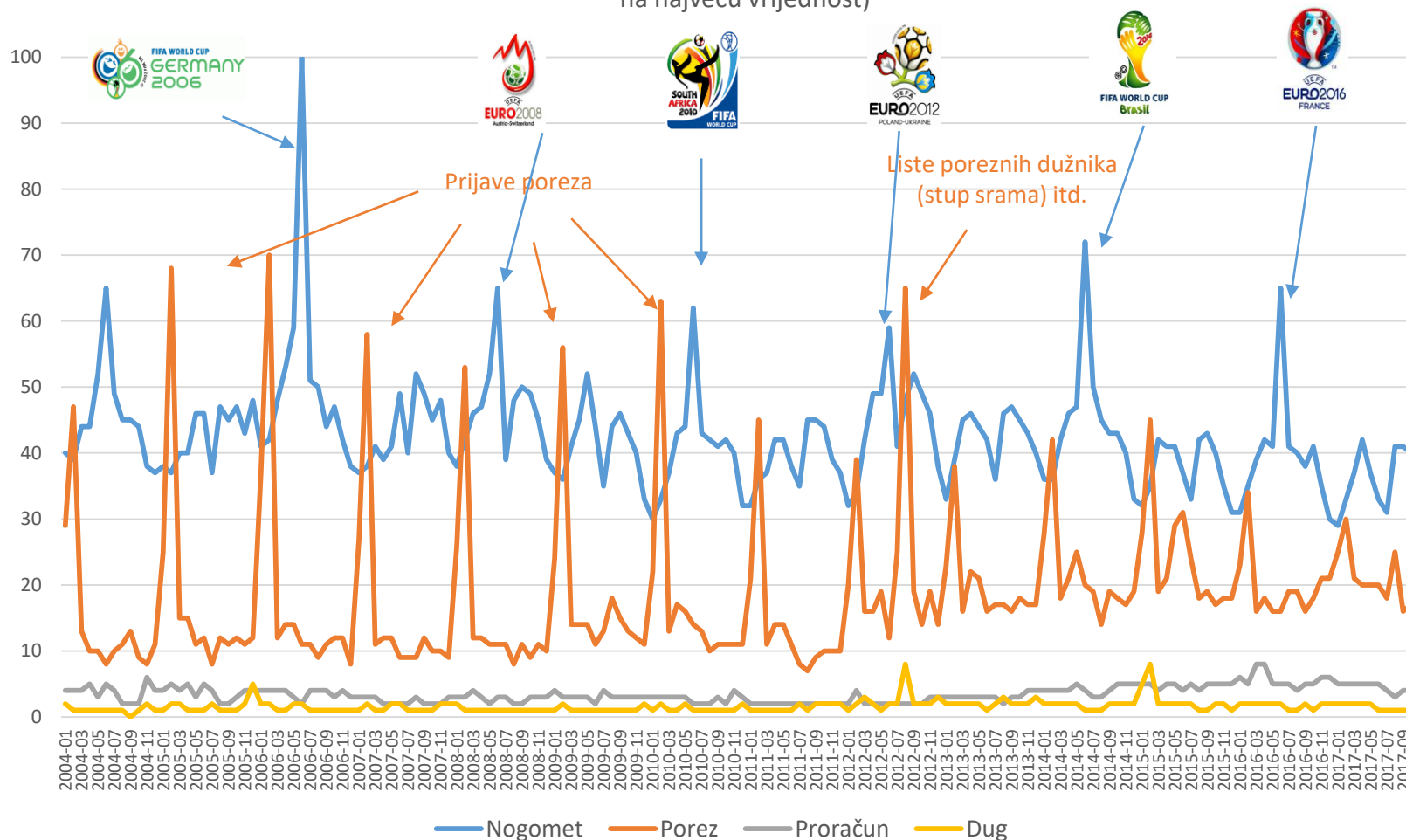
Obveznica	Izdanje	Valuta	Iznos (mil.)	Kuponska K.S.	Godine	Dospijeće
Seriya 12 D-17	08.02.2007.	HRK	5.500	4,750%	10	08.02.2017.
Euro-USD IV	27.04.2012.	USD**	1.500	6,250%	5	27.04.2017.
Seriya 15 D-17	25.11.2010.	HRK	4.000	6,250%	7	25.11.2017.

Umjesto zaključka

Interes za pretraživanje

(100 predstavlja najveću popularnost za izraz, 0 znači da je popularnost izraza manja od 1% u odnosu na najveću vrijednost)

Hvala na pozornosti!

Izvor slike: Gol.hr